

سرخاب

تبریز- خیابان شهیدمدنی- بازارچه سرخاب..

موقعیت فعلی اثر

تبریز- خیابان شهیدمدنی- بازارچه سرخاب.

2- تاریخچه و وجه تسمیه اثر

زلزله سال 1193-1194 ه.ق (مقارن اواخر زندیه و اوئل قاجاریه) به شدت تبریز را درهم کوبید و به قول مورخان دیواری به ارتفاع یک وجب نماند. حسینقلی خان دنبلی حاکم وقت تبریز در سال 1194 برای حفاظت از اموال و دارایی های تبریز در بازار تبریز به دور آن بخش حصار با 8 دروازه بنا نهاده است آن حصار دارای خندق و خاکریز و 8 دروازه بوده است که هر کدام از دروازه ها به مناسبتی نام گذاری شده است مثلا دروازه ای که به طرف باغمیسه میرفته دروازه باغمیسه - دروازه ای که به منطقه دامنه های کوههای سرخاب مشرف بوده است.

دروازه سرخاب و دروازه ای که به طرف ترکیه عثمانی (استانبول) می رفته دروازه استانبول نامگذاری شده است و هكذا جمعیت تبریز در آن زمان و در سرشماری که در آغاز سلطنت محمد شاه قاجار در تبریز به عمل آمده است 4030 نفر را باقیمانده شهر بزرگ قبل از زلزله ثبت کرده است. در سالهای بعد از 1200 ه.ق و آرامش مجدد و سازندگی در دوران نایب السطنه گی عباس میرزا شهر توسعه پیدا کرده و پوسته اش را می دراند- در امتداد هر دروازه بازارچه ای ایجاد شده است که آن بازارچه به نام آن دروازه مشهور شده است مثلا بازارچه خیابان- بازارچه باغمیسه- بازارچه سرخاب- بازارچه استانبول و... در نهایت فواصل بین بازارچه ها با بافت مسکونی پر شده است.

هر چند محلات شمال رودخانه مهرانرود دارای تاریخچه قدیمی تری است اما سازماندهی شهر و بازسازی آن به دوره اوائل قاجاریه مربوط می شود.

3- ویژگی اثر

این بازارچه به صورت یک طبقه میباشد. با نواق تویزه های جناغی و گنبدهای آن چهار بخش می باشد. و یکی از دروازه های قدیمی تبریز بنام سرخاب در آن می باشد. طبقه همکف حجره ها کاربری کارگاهی و تجاری می باشد و طبقه اول آن برای استراحت کارگراها و انجام امور دفتری کارگاه مورد استفاده قرار می گیرد و برای نورگیری پنجره ای کوچک رو به بازارچه برای آن تعبیه شده است. این بازارچه بوسیله دروازه ای که نامبرده شد بنام سرخاب با محله تاریخی سرخاب ارتباط پیدا می کند.

4- مشخصات بنا (ترئینات، نوع مصالح، ابعاد و اندازه) :

دیوارها و گنبدهای بازارچه سرخاب به صورت آجری و با ملات گچ و گچ و خاک می باشد. با ازاره سنگی و با ملات آهک و گل می باشد. طاق های حجره ها به صورت گهواره ای می باشد. ولی طاق های پوشش راهروهای بازارچه به صورت چهار بخشی می باشد که تعداد زیادی از این گنبدها ریخته شده است و بازارچه به صورت روباز می باشد. و برای پیشگیری از ریزش برف و باران با چوب پوشش شیروانی شده است.

5- توضیح دخل تصرفات انجام شده و مشهور در اثر

با ریختن ناقها و گنبدها برای پوشش سقف بازارچه از تیر پوش چوبی استفاده کردند. و سقف را به صورت شیروانی با ورقهای حلبی پوشش دادند. اکثر درپهای حجره ها که چوبی بود برداشتنند و درپهای کرکره ای و فلزی نصب کردند. بدنه دیوار بعضی از حجره ها کاشی کاری و کف پوشی به صورت موزائیک می باشد. کف پوش راسته بازارچه هم آسفالت شده است. گنبد تعدادی از مغازه ها ریخته شده است و برای پیشگیری از ریزش باران و برف دارای پوشش طاق ضربی با آجر و تیرآهن می باشد. روی سقف پوشش شیروانی شده است. و تعدادی از گنبدهای مغازه ها که ریخته شده توسط صاحبان آن تعمیراتی صورت گرفته است. مساحت تقریبی بازارچه 2770 مترمربع می باشد.

سایت میراث فرهنگی